

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 419/22
2.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Сање Пејовић и Ирене Трифуновић Радуловић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ..., чији је пуномоћник Ања Станивук, адвокат из Београда, Проте Матеје 24/3, против тужених “Za Media” д.о.о. Зајечар, Доситејева 11, ББ и ВВ, обоје из ..., ..., чији је заједнички пуномоћник Жељко Ристић, адвокат из Београда, Десанке Максимовић 17, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 203/19 од 17.06.2022. године, у седници одржаној 02.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 203/19 од 17.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 203/19 од 17.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да се обавезу тужени да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа објављивањем неистинитих информација у тексту под насловом: “...”, објављеног на интернет порталу “Za Media” ... године, солидарно исплате износ до 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде до исплате.

Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да се обавезу тужени да на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде угледа и части, објављивањем неистинитих информација у тексту под насловом “...”, објављеног на интернет порталу “Za Media” ... године, тужиљи солидарно исплате износ од 50.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде до исплате.

Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена ББ да о свом трошку објави пресуду у истом формату и опреми као и објављени текстови, без коментара и без одлагања, најкасније другог наредног дана почев од правноснажности пресуде под претњом принудног извршења и под претњом плаћања тужиљи судског пенала у износу од 100.000,00 динара за сваки дан закашњења.

Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да се обавезе тужена ББ да са интернет адресе ... уклони текст под насловом: “...” објављеног ... године.

Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиље да се тужена ББ обавезе да са интернет адресе ... уклони текст под називом: “...” објављен на интернет порталу “Za Media” ... године.

Ставом шестим изреке, обавезана је тужиља да туженима на име трошкова парничног поступка солидарно исплати износ од 183.900,00 динара.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужиља, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући првостепену пресуду у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11, са изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да жалба тужиље није основана.

У првостепеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује на постојање таквих битних повреда поступка, због којих би се побијана пресуда морала укинути.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА је законски зступник Привредног друштва “...” д.о.о. Београд тужена ББ је одговорни уредник “Za Media” д.о.о. Зајечар, а тужени ВВ новинар и аутор спорних текстова. Дана ... године објављен је текст на сајту туженог “Za Media” под насловом “...” предати Министарству културе су школски пример корупције и прања новца”. У том тексту се, у делу који је предмет овог поступка и на који је тужиља усмерила тужбени захтев наводи: “Две продукције Министарству су предале финансијску документацију која сведочи о испумпавању јавног новца кроз предузетничке фирме, такозване “перачице”, које су у највећем броју исплаћиване за непостојеће услуге или вредност њихових услова вишеструко увећавана, “...фирми ... и ... које су на прошлогодишњем конкурс пружиле фалсификовану документацију наводећи туђе референце и награде, неистините податке о броју запослених, техничкој опремљености...”, “Напомињемо да ћутање министарства само потврђује сумње да ... и ... имају заштиту и подршку за очигледну проневеру вишемилионског износа јавног новца”, “Ко су њихови заштитници у Министарству културе и како је читава коруптивна акција изведена”.

Дана ... године на сајту туженог “Za Media” под насловом “... на истраживачки текст “Za Media” пренето је у целости саопштење државног секретара у коме се државни секретар осврће на писање тужених у тексту који је објављен ... године.

Дана 13.03.2019. године на сајту туженог “Za Media” објављен је текст под насловом: “...”. Тај текст је предмет тужбе у делу у коме се наводи “да су фирме ... и ... на основу фалсификованих пројектних апликација на конкурс Министарства културе и информисања јуна 2018. године добиле укупно 8.6 милиона динара”, “да су фирме ... и ... пренеле Министарству културе и информисања неисправне и фалсификоване наративне и финансијске извештаје”, “...претходних месеци континуирано добијам поруке да се “за моје здравље” распитује АА (директорка “...”)”, “...као и добронамерне савете да је можда најбоље да одустанем од истраживања јер се иза свега крију интереси партија на власти и Безбедносно информативна агенција, са чијим је директором АА сарађивала док је био министар војни”, “Подсећам да је притисцима био изложен и ГГ, коме је АА у присуству адвоката нудила да потпише изјаву којом повлачи тврдње да су му украдене награде и признања, а да су након што је то одбио, ГГ у два наврата одвијени брезони на точковима аутомобила...”, “према мојим сазнањима АА је покушала и да цензурише објављене текстове, на сајту Удружења новинара Србије”.

Такође је утврђено да је Министарство културе и информисања за 2018. годину расписало Конкурс за суфинансирање пројеката за производњу медијских садржаја намењену телевизији. Пријем за пројектно суфинансирање из области јавног информисања је 08.03.2018. године поднело привредно друштво “...” д.о.о. Београд чије је одговорно лице тужила, за пројекат под називом “...” укупна вредност пројекта 10.000.000,00 динара, који ће бити емитовани на Радио телевизији Србије. Наведено је да је планиран број епизода 20, са периодом реализације од 30.04.2018. до 31.12.2018. године, са исказаним планом реализације пројектних активности. На наведеном конкурс је, између осталих, средства за суфинансирање достављених пројеката добило привредно друштво “...” д.о.о. Београд за пројекат под називом: “...”, а у износу од 3.900.000,00 динара и “...” д.о.о. Београд, чији је тужила директор и законски заступник, за пројекат под називом “...” у износу од 3.700.000,00 динара. Након тога је Министарство културе и информисања закључило уговор о суфинансирању пројекта “Чувари нашег неба-друга сезона”, емитовано је укупно 13 епизода на РТС-у у окривру емисије “Дозволите” у периоду од 22.09.2018. године до 29.12.2018. године, као и 12.01.2019. године и 19.01.2019. године. На конкурс Министарства културе и информисања за 2019. године пријаву за пројектно суфинансирање из области јавног информисања од 16.05.2019. године је поднело привредно друштво “...” д.о.о. Београд “...”, укупна вредност пројекта је 6.000.000,00 динара, који ће бити емитован на Радио телевизији Србије, уз навод да планира број епизода 25 и то од 01.07.2019. године до 31.12.2019. године.

Тужени ВВ је тужилу упуту е-mail ... године, у коме је навео да снима истраживачки документарни филм “Новинарски одговор” у коме се баве потенцијалним злоупотребама на тадашњем конкурс Министарства културе и информисања за суфинансирање медијских садржаја намењених телевизији. У истом је обавестио тужилу, између осталог, да су у току истраживања дошли до доказа да је пројектна апликација привредног друштва чији је она законски заступник, у појединим деловима идентична апликацији фирме “...”. Тужила је позвана да по наведеним темама да интервју, на шта тужила није пристала.

Утврђено је да је уговор о суфинансирању пројекта закључен 03.07.2018. године између Министарства културе и информисања и привредног друштва “...” д.о.о. раскинут због неиспуњења уговором предвиђених обавеза, уз обавезу да се изврши повраћај целокупног износа пренетих средстава, са законском затезном каматом.

Такође је утврђено да је ГГ са тужиљом имао комуникацију преко адвоката у погледу понуђене изјаве да је потпише, како тужиља против њега не би поднела тужбу, а изјава је везана за његово ауторство на филму “У име живота”, након чега је он на конференцији за новинаре описивао ту ситуацију и навео да су одвртани брезони на точковима његовог аутомобила два пута, што је пријавио полицији. Његову изјаву са конференције за новинаре пренели су тужени у тексту 13.03.2019. године. Тужиља је комуницирала и са ДД који је био ... Удружења новинара Србије и пратио медијске конкурсе, али се нису сагласили у погледу начина демантија. Тужиља је слала деманти који није објављен јер је УНС сматрало да не испуњава услове за деманти, зато што се мора оспорити оно што је објављено, а затражила је и брисање објава са сајта везано за пројекат “...”.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је прво одлучивао о истакнутом приговору недостатка активне легитимације на страни тужиље за подношење тужбе ради накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части, имајући у виду да је предмет спорних текстова привредно друштво “...” д.о.о. Београд чији је тужиља директор, а не и сама тужиља, те је оценио да је тај приговор делимично основан и то у односу на текст који је објављен године, будући да се анализом овог текста и информација које је тужиља означила као лезионо способне, у истима не наводи тужиља именом и презименом, нити се означава као неко ко је предузимао недозвољене радње, већ је предмет ових навода привредно друштво чији је тужиља директор и законски заступник, али у означеном тексту се не наводи законски заступник. Ово из разлога које је првостепени суд навео јер накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију која се даје оштећеном физичком лицу за штету коју је то физичко лице претрпело у виду душевних болова, па се не може везивати за случај повреде угледа правног лица, независно од тога што привредно друштво као правно лице има свој углед.

Првостепени суд је оценио да се у тексту од године под насловом “...” у првом делу текста говори о фирми “...” д.о.о Београд, али и да се у другом делу текста наводи и тужиља. Анализом тог дела спорног текста, односно наводима које је тужиља определила као лезионо способним да повреди њену част и углед, првостепени суд је нашао да тужбени захтев није основан јер у овом случају душевне патње које су код тужиље проузроковане објављивањем предметних информација не оправдавају досуђивање новчане накнаде. Ово из разлога што се наслов текста односи на Министарство културе и информисања, поступање приликом конкурса и текст представља одговор на саопштење Министарства усмерен на државног секретара тог министарства, чије се име и наводи у наслову.

Затим је првостепени суд оценио да не постоји лезиона способност дела текста – једне реченице у којој се наводи да тужени ВВ претходних месеци добија поруке да се “за његово здравље” распитује АА (директор “...”), овде тужиља, налазећи да, када се узме у обзир контекст текста, изводи се закључак да је реч о новинарској креативности,

уз употребу синтагме да се тужила распитује “за његово здравље”, односно о њему, ко је он, чиме се бави и слично, а тужени ВВ је објаснио да је чуо од свог брата, који је пред судом дао уверљив исказ, да се код његових пријатеља тужила распитује о туженом преко других лица. Такође, у наставку текста у делу у коме је тужени ВВ навео да добија добронамерне савете да одустане од истраживања јер се иза свега крију интереси партије на власти, не може се извести закључак да се тај део текста односи на тужилу јер њено име није наведено у том делу, нити она као заступник привредног друштва.

Такође, првостепени суд је оценио да није лезионо подобан део текста у коме се говори да је тужила у присуству адвоката нудила ГГ да потпише изјаву којом повлачи тврдње да су му украдене награде и признања, а након што је то одбио, да су му у два наврата одвијани брезони на точковима аутомобила јер исто представља изјаву ГГ коју је дао на конференцији за штампу, а која је пренета у тексту. Према закључку првостепеног суда, нису лезионо подобне информације из дела текста којима се наводи: “Према мојим сазнањима АА је покушала и да цензурише објављене текстове на савету Удружења новинара Србије”, а која се односи на чињеницу да се тужила обраћала захтевом за брисање објаве Удружења новинара Србије, што је у свом исказу потврдио сведок ДД, овлашћени ... овог Удружења, из чега произилази да су тужени наведену информацију проверили у складу са дужном новинарском пажњом и исту пренели у спорном тексту, па суд налази да тужени не могу бити одговорни за објављивање наведених информација, те је применом одредбе члана 5 став 1, 9 став 1, 15 став 1, 79 став 1, 112 став 1, 115 став 1, 117 и 120 Закона о јавном информисању и медијима и одредбе члана 10 став 1 Конвенције за заштиту људских права и основних слобода, одлучено као у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке пресуде.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је одлучио као у изреци, дајући за своју одлуку јасне и довољне разлоге које у свему прихвата Апелциони суд.

Правилно је првостепени суд оценио да тужила није активно легитимисана у делу тужбеног захтева из става првог изреке побијане пресуде, којим се тражи накнада нематеријалне штете због повреде угледа и части тужиле објављивањем текста ... године, имајући у виду да је предмет спорних текстова привредно друштво “...” д.о.о. Београд, чији је тужила директор, а не и сама тужила.

Наиме, одредбом члана 101 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да ако се објављивањем информација, односно записа, повређује претпоставка невиности, забрана говора мржње, права и интереса малолетника, забрана јавног излагања порнографског садржаја, право на достојанство личности, право на аутентичност, односно право на приватност, у складу са одредбама овог закона, тужбом се може захтевати: 1) утврђивање да је објављивањем информације, односно записа повређено право односно интерес; 2) пропуштање објављивања, као и забрана поновног објављивања информације, односно записа; 3) предаја записа, уклањање или уништење објављеног записа и слично. Одредбом члана 102 истог закона прописано је да право на подношење тужбе из члана 101 има лице које је лично повређено објављивањем информације, односно записа, те да право на подношење тужбе из става 1 овог члана има и правно лице чија делатност има за циљ заштиту

људских права у случају повреде забране говора мржње и права и интереса малолетника. Истим чланом је прописано да ако се информација, односно запис, односи на одређено лице, правно лице из става два овог члана може поднети тужбу само уз пристанак лица на које се информација односи.

Имајући у виду наведене одредбе Закона о јавном информисању и медијима, који закон, као *lex specialis*, таксативно прописује видове повреде права због којих се може поднети тужба за утврђење, као и ко има право на подношење тужбе из члана 101 наведеног закона, због чега је правилно првостепени суд, у конкретном случају, оценио да тужбени захтев тужиле у наведеном делу није основан.

Неосновани су наводи жалбе тужиле да је пренета изјава ГГ искоришћења како би се појачао вредносни суд тужених о тужили у коме је иста приказана као особа која врши криминалне радње. Наиме, у предметном делу текста се наводи: “Подсећам да је притисцима био изложен и ГГ, коме је АА у присуству адвоката нудила да потпише изјаву којом повлачи тврдње да су му украдене награде и признања, а да су након што је то одбио, ГГ су у два наврата одбијени брезони на точковима аутомобила...”. Наиме, ову тврдњу је јавно изнео ГГ на прес конференцији одржаној у Београду 11.10.2018. године, а што је у својој изјави, саслушан у својству сведока и изјавио ГГ, а то је да на је на конференцији за новинаре рекао да му је нуђена изјава чудне садржине у увредљивом тону и друге чудне понуде, те да је на конференцији рекао и да му се дешавала ситуација да су му одвртани точкови на аутомобилу пре састанка. Правилно првостепени суд оценио да, с обзиром да је сведок у свом исказу на рочишту потврдио да су ово његови наводи, односно да је то оно што је он на конференцији изјавио, а тужени су пренели, ради се о пренетим информацијама у погледу које су тужени поступили у складу са новинарским кодексом, а суд се није упуштао у оцену истинитости његове изјаве дате на конференцији.

Такође, део текста у коме се наводи да је тужилца покушавала да цензурише објављене текстове на сајту Удружења новинара Србије, односи се на чињеницу да се тужилца обраћала Удружењу новинара Србије захтевом за брисање предметних објав, што у свом исказу и потврђује сведок ДД, тадашњи ... овог Удружења, из чега произилази да су тужени наведену информацију проверили у складу са дужном новинарском пажњом и исту пренели у спорном тексту. Ово имајући у виду да када се цени истинитост информација, од медија се не захтева утврђивање истинитости у смислу свих чињеница те информације, као што је у судском поступку, него је за слободу изражавања довољно да постоје докази о истинитости.

Одредбом члана 9 став 1 Закона о јавном информисању и медијима прописано је да су уредник и новинар дужни да са пажњом примереном околностима, пре објављивања информације која садржи податке о одређеној појави, догађају или личности, провере њено порекло и истинитост и потпуност. Ставом два истог члана прописано је да су уредник и новинар дужни да преузете информације, идеје и мишљења пренесу веродостојно и потпуно, а ако су информације преузете из другог медија-да наведу и назив тог медија. Како из садржаја целокупних текстова произилази да су исти произашли из новинарског истраживања које је спровео тим “*Za media*” портала, а који је пратио реализацију пројекта фирми “...” и ”...”, који су одобрени на конкурс Министарства културе и информисања за суфинансирање медијских

пројеката намењених телевизији у 2018. години, у којима су указали на уочене неправилности, због чега су се и обратили надлежном министарству од кога су добили и пратећу финансијску документацију по Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја, те су се у тексту од ... године бавили одговором државног секретара ЂЂ на истраживачки текст “Za media”, из чега произилази да су тужени приликом сачињавања предметних информација показали дужну новинарску пажњу. Поред тога, правилно је првостепени суд оценио да душевне патње које су код тужиле проузроковане објављивањем ових информација не оправдавају досуђивање новчане накнаде јер исте нису лезионо подобне да повреду част и углед тужене из напред наведених разлога.

Како су правилно ставом првим и другим изреке побијане пресуде одбијени као неосновани тужбени захтев тужиле, то су правилне и одлуке и из става трећег, четвртог и петог изреке.

Осталим жалбеним наводима не доводи се у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања и донете одлуке, па исти нису посебно образлагани.

Одлука о трошковима поступка донета је правилном применом одредбе члана 153 и 154 ЗПП.

Из изнетих разлога, одлучено је као у изреци, применом одредбе члана 390 ЗПП.

**Председник већа-судија
Меланија Сантовац ,ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић